

досвід, проблеми // Зб. наук. пр. / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2003. С. 307-310.

3. Василевська-Скупа Л., Швець І., Остапчук Л. Шляхи формування національної самосвідомості підростаючого покоління засобами українського музичного мистецтва. Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Педагогічні науки. 2022. Вип. 204. С. 99-103.

4. Грінченко, Т. Д., Зузяк, Т. П., & Сідорова, І. С. (2024). Трансформація мистецької освіти в умовах воєнного стану (на прикладі факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій ВДПУ імені М. Коцюбинського). Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти, 31, 161-168. <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/45464>

5. Мозговий М. Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні : автореф. дис. ... канд. миств. : 17.00.01. Київ, 2007. 20 с.

6. Остапчук Л.О., Сідорова І.С., Лановенко-Мельник Н.В. Автентична та народно-академічна манери співу: специфіка і шляхи професіоналізації Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 35. Т4. С. 32-38. . DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/53-4-5>

7. Швець І. Б. Формування основ естрадного виконавства в контексті підготовки сучасного вчителя музичного мистецтва / І. Б. Швець // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2014. Вип. 38. С. 487-491.

8. Швець І. Б. Педагогічні основи виховання співочих навичок на заняттях з естрадного співу у студентів музично-педагогічного факультету / І. Б. Швець// Наукові записки (Серія: Педагогіка і психологія). – Вип. 15. – Вінниця: ВДПУ, 2005. – С. 158–159.

9. Riggs S. Singing for the Stars: A Complete Program for Training Your Voice. Los Angeles, CA: Alfred Publishing Co., Inc, 1998. 168 с.

10. Skoryk, T., Dorohan, I., Demchyk, K., Sidorova, I., & Strebkova, D. (2024). International exchanges and cooperation in art education in Ukraine: challenges and opportunities. Multidisciplinary Reviews, 6: 2023 spe 001. Retrieved from: <https://malque.pub/ojs/index.php/mr/article/view/1768>.

УДК 37.09:7.07:78.77

Л.М. Онофрійчук, м.Вінниця
onofrichykluda@gmail.com
О.В. Жильніков, м. Вінниця
zilnikov19@gmail.com

ІНТЕГРАЦІЯ МИСТЕЦТВ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ПІДЛІТКІВ

Анотація. У статті обґрунтовано доцільність використання інтеграції мистецтв (музики та анімації) на уроках музичного мистецтва для ефективного творчого розвитку учнів підліткового віку, розглянуто вплив мистецтв на індивідуально-

психологічні властивості творчої особистості, її здатність відчувати світ прекрасного і втілювати його в реальність.

У дослідженні здійснено теоретичний аналіз інтеграції музики й анімації у навчальному процесі, наведено шляхи ефективного використання анімації у процесі вивчення музичного мистецтва у закладах загальної середньої освіти. Залучаючи учнів до виконання творчих завдань, пов'язаних зі створенням власних музично-анімаційних фільмів (у спеціальних програмах Adobe After Effects, Blender, Cinema 4D тощо), вчителі мотивують їх до навчання, що допомагає учням краще сприймати різні музичні поняття, генерувати оригінальні креативні ідеї та задуми.

Ключові слова: інтеграція, музичне мистецтво, анімація, творчий розвиток, підлітки.

Abstract. The article substantiates the expediency of using the integration of arts (music and animation) in music lessons for the effective creative development of adolescent students, considers the influence of arts on the individual psychological properties of a creative personality, his/her ability to feel the world of beauty and translate it into reality.

The study provides a theoretical analysis of the integration of music and animation in the educational process, and suggests ways to effectively use animation in the process of studying music in general secondary education. By engaging students in creative tasks related to the creation of their own music and animation films (in special programs such as Adobe After Effects, Blender, Cinema 4D, etc.), teachers motivate them to learn, which helps students better perceive various musical concepts and generate original creative ideas and ideas.

Keywords: integration, musical art, animation, creative development, adolescents.

Постановка наукової проблеми. Гуманізація освіти орієнтує на творчу спрямованість учнів у різних видах мистецтва, активно впливає на формування пошукової ініціативи, емоційно-особистісного переживання явищ навколишнього світу. Внаслідок цього актуальною стає проблема вивчення учнями такого комплексу засобів виразності, який розвиває фантазію, активізує інтуїцію, стимулює емоційні реакції, вдосконалює здатність бачити і відчувати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Мистецтво володіє могутньою силою емоційного і морального впливу. Вивченню природи впливу мистецтва на людину, її психіку, творчість, душевний стан приділяли увагу М. Леонтович, В. Верховинець, К. Стеценко. Вивченню проблем творчого розвитку учнів у музичній діяльності присвячені праці таких вітчизняних вчених як Л. Ващенко, М. Гончаренко, Н. Гузій, Т. Завадська, І. Зязюн, Л. Масол, В. Моляко, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, І. Сідорова та ін. Однак, маловивченим залишається питання творчого розвитку учнів-підлітків засобами одного із сучасних методів мистецької освіти – анімації.

Мета статті – розглянути значення інтеграції мистецтв у творчому розвитку підлітків. Закцентувати увагу на сучасних тенденціях в системі загальної середньої освіти: пошук нових методів у мистецькій освіті.

Відповідно до мети у статті розв'язуються такі завдання: здійснити теоретичний аналіз індивідуально-психологічних властивостей творчої особистості; розглянути вплив музичного мистецтва і анімації на розвиток творчого потенціалу учнів-підлітків; визначити специфіку художньо-образної мови мистецтв; розглянути шляхи інтеграції музики і анімації, як ефективного засобу творчого розвитку підлітків.

Виклад основного матеріалу. Творча особистість володіє цілим комплексом індивідуально-психологічних властивостей, які необхідні для успішного творчого процесу, стимулювання її внутрішніх настанов і потреб. Згідно аналізу наукової літератури, творчість характеризується такими поняттями як «оригінальність», «неповторність», «суспільно-історична унікальність». За В. Моляко, чинники підвищення внутрішньої мотивації: новизна, перцептивна і когнітивна складність, непередбачуваність є характерними ознаками творчої діяльності особистості, яка відзначається як продуктивністю, так і самостійним інтенсивним проявом суб'єкта [1, с.100]. Вчений підкреслює, що соціально-економічні перетворення у світі значною мірою стимулюють необхідність постійного розв'язання нових, складних завдань: людині сьогоденного, а тим більше завтрашнього дня вже необхідно оволодівати творчими вміннями, стратегіями та тактиками як важливим інструментарієм у різних видах діяльності. Творчість потрібна людині не лише для створення культурних цінностей, але й для того, щоб просто виживати [1, с.19].

Підлітковий вік – це період активного самоствердження і конкуренції за визнання. У цьому віці відбувається стрімкий розвиток розумових здібностей, формування абстрактного мислення, опанування форм аналітико-синтетичної діяльності. Оскільки навчальна діяльність часто втрачає цінність для підлітків, то зрозуміло стає їх активність у пошуку інших, привабливих видів діяльності, спостерігається орієнтація на власну активність у соціальному середовищі. Успіх творчого розвитку залежить від зацікавленості навчальним матеріалом, його наближеність до їхніх інтересів і потреб.

На думку І. Сідорової, надважливу роль має формування в учнів цілісних уявлень про взаємозв'язок природних явищ, навколишнього світу. Саме упродовж навчання в університеті майбутні вчителі мають оволодіти багажем педагогічних знань і спеціальних вмінь, щоб передати цей досвід своїм вихованцям [4].

Доведено, що могутньою силою впливу на творчу реалізацію особистості володіє мистецтво. Музика є найбільш доступним його видом, а через це і самим дієвим засобом творчого розвитку. Але на думку вчених, ізольований підхід до кожного різновиду мистецтва здебільшого призводить до обмеженості художнього мислення і недостатньої компетентності у розумінні творів мистецтва. Тому визначальною умовою успіху у творчості є систематична, наполеглива робота, яка потребує мобілізації духовних сил і максимальної зосередженості [3].

Інтеграція мистецтв, завдяки процесу взаємобагачення, надає можливості сприймати і відтворювати дійсність цілісно, підсилюючи емоційний,

пізнавальний, виховний вплив на учнів. Використання інтегративних зв'язків у можливості аналізувати, порівнювати, узагальнювати різне, сприяє узагальненню різнопредметних елементів знань та їхній систематизації. Цілісне художнє сприймання допомагає зрозуміти сутнісні властивості і ознаки художніх творів, усвідомити внутрішні зв'язки між різними видами мистецтва, стимулювати процес художньо-творчого розвитку школярів [2].

Завдяки інтеграції музики та анімації навчальний процес стає більш захопливим, підвищується мотивація підлітків до навчання, формуються музичні і технічні навички учнів. Синтез музики з візуальними образами та технічними елементами є додатковим інструментом для ілюстрування бесіди, розповіді. Такий підхід стимулює креативне мислення, сприяє розвитку уяви та фантазії, а також допомагає учням розвивати навички командної роботи.

Анімація (з лат. *anima* – душа і похідного фр. *animation* – оживлення), мультиплікація (з лат. *multiplicatio* – розмноження, збільшення, зростання) – вид кіномистецтва, твори якого створюються шляхом знімання послідовних фаз руху намальованих (графічна анімація) або об'ємних (об'ємна анімація) об'єктів. Ці твори називають анімаційними або мультиплікаційними фільмами.

За класифікацією розрізняють 4 типи анімації: 2D, 3D, покадрова мультиплікація і *stop-motion*. Крім цього, існують деякі специфічні види анімації, для яких також потрібні певні вміння. Наприклад, голкова, пісочна та анімація на воді [5].

Анімація, як і будь-який інший вид мистецтва, має свою історію.

Вчені вважають, що перші спроби передати рух у малюнку були приблизно до 2000 року до н. е (Єгипет, Іспанія). У X-XI ст. виникає китайський театр тіней – видовище, яке візуально нагадувало майбутній анімаційний фільм. Ще через чотири століття виникли рулонні книжки з малюнками, які миттєво розверталися і створювали ілюзію живих малюнків.

Французький інженер Еміль Рейно вважається батьком анімаційного кіно. Відповідно дата 30 серпня 1877 святкується як день народження анімації. Саме в цей день в Парижі був запатентований апарат – праксиноскоп Еміля Рейно. Пізніше, він удосконалив праксиноскоп та переніс малюнки на целулоїдну стрічку і вперше висвітлив на великому екрані сюжетний фільм. У 1895 р. брати Люм'єр продемонстрували фільм, знятий на кіноплівці. З цього часу почав функціонувати перший кінотеатр.

Справжня революція в світі анімації відбулася за участю Волта Діснея (1901-1966), американського режисера, художника і продюсера. У 1923 році він випускає серію «Аліса в країні мультиплікації», а пізніше почалося виробництво серій відомого мультфільму «Том і Джеррі».

Перший український анімаційний фільм (Казка про солом'яного бичка) був знятий у 1927 р. на Одеській фабриці ВУФКУ режисером В'ячеславом Левандовським за мотивами казки Олександра Олеся «Бичок — смоляний бочок». Фільм був німим, проте супроводжувався субтитрами українською мовою.

Ознайомлення з анімацією (мультиплікацією) як жанром кіномистецтва; надання доступних відомостей про творчу діяльність людей, які створюють

музику і мультфільми, допоможе підліткам краще пізнати і зрозуміти цей жанр кіномистецтва.

Сучасний кінематограф неможливо уявити без музики. Оригінальні саундтреки, створені спеціально для анімаційних фільмів, звукові ефекти і музика, навіть без зображення, викликають у підлітків емоції та асоціації, пов'язані з конкретними сценами чи персонажами, підсилюють емоційний зв'язок з глядачами, доповнюють візуальну красу та глибину історій. Практичні приклади успішної інтеграції музики та анімації включають створення музичних відеокліпів, анімаційних фільмів на основі музичних творів, а також використання анімації для ілюстрації концертів та вистав.

Анімація виступає як потужний інструмент для залучення уваги учнів. Цей вид кінематографії сприяє активному засвоєнню навчального матеріалу завдяки зрозумілій і доступній для учнів мові мультиплікації. Використання анімації у музичному навчанні сприяє створенню яскравих образів, які швидко запам'ятовуються і допомагають учням краще сприйняти і зрозуміти різні музичні поняття. Наприклад, візуалізація абстрактних музичних понять: ритм, мелодія, гармонія.

Залучення учнів до створення власних музично-анімаційних фільмів (у спеціальних програмах Adobe After Effects, Blender, Cinema 4D, Toon Boom, Harmony 21, ZBrush) дозволить їм проявити креативність та оригінальність своїх знахідок, ступінь технічної грамотності в оволодінні різними сервісами і програмами для анімації, визначити рівень музичної грамотності. Тому важливим етапом є навчання підлітків основам роботи зі спеціальними програмами для самостійного створення анімаційних проектів та відображення в них своїх музичних ідей і задумів.

Висновки. Сучасні технології відкривають нові горизонти для творчості. Інтеграція музики і анімації є надзвичайно широкою та багатогранною темою, яка вимагає як технічних знань, так і творчого підходу для досягнення найкращих результатів.

Творчий розвиток учнів є важливою складовою загального культурного виховання, спрямованого на формування гармонійно розвиненої особистості. Використання анімації у музичній освіті має важливі психологічні аспекти. Візуальна та аудіальна інформація сприяє активізації когнітивних процесів, створює позитивну емоційну атмосферу на уроках, значно підвищує загальний рівень концентрації уваги, що сприяє більш ефективному засвоєнню навчального матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. Житомир: Вид-во Рута, 2006. 320 с.
2. Онофрійчук Л. М., Кравцова Н. Є. Художньо-педагогічні технології в музичній освіті: навч.-метод. посібник. Вінниця. 2021. 186 с.

3. Онофрійчук Л. М., Онофрійчук С.О. Педагогічні можливості мистецтва хореографії у творчому розвитку підлітків. Мистецтво в культурі сучасності: теорія та практика навчання. Вип.2. Вінниця. 2023. С. 18-24.
4. Сідорова І. С. Підготовка студентів педагогічних університетів до використання міжпредметних зв'язків на уроках музичного мистецтва у сучасній школі. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 24. Том 2. Дрогобич: видавничий дім «Гельветика». 2019. С. 178-181.
5. Анімація. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>
6. Громко Г. Коротка історія про анімацію. URL: <https://medium.com/@gr.gromko/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0%B0-%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F-%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-a1d2b1af53ec>

УДК 78.015.31:62-026.15

В.А. Фрицюк, м. Вінниця
hfrjdcmrif@ukr.net

В.М. Фрицюк, м. Вінниця
hfrjdcmrif@ukr.net

МЕТОДИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

***Анотація.** У статті доведено, що оскільки основним видом діяльності студентів є навчальна, формування і розвиток креативності залежить від організації всієї навчально-практичної діяльності, зокрема, в класі основного музичного інструмента, яка має бути спрямованою на те, щоб студенти поступово переходили від простого відтворення отриманих знань, умінь і навичок до самостійного, творчого розв'язання поставлених завдань. Для стимулювання творчої мотивації майбутніх учителів музики викладачу необхідно оволодіти системою дидактичних методів і засобів, що мають на меті забезпечення привабливого характеру творчої діяльності.*

***Ключові слова:** креативність, професійна підготовка, майбутні вчителі музичного мистецтва.*

***Abstract.** The article proves the possibility of developing students' creativity during their professional training. The development of creativity depends on the organization of all educational activities. Creativity can be developed in the class of the main musical instrument. It has been proven that students should gradually move from simple reproduction of acquired knowledge, abilities and skills to independent,*